

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-394-4-34>

Хуторянська Ольга, незалежний дослідник;

Хорунжа Галина, історик мистецтва, незалежний дослідник

Інтер'єри розписи Антоніни Іванової 1930-х років за матеріалами з архіву діячів мистецтв ЛНГМ ім. Б. Возницького: сюжетна специфіка

Ключові слова: архів, Антоніна Іванова, живопис, фотографія, сюжет.

Olha Khutoryanska, Independent Researcher;

Halyna Khorunzha, Art Historian, Independent Researcher

Interior paintings by Antonina Ivanova in the 1930s based on materials from the archive of artists of the Borys Voznytsky Lviv National art gallery: plot specificity

Abstract. The report analyzes Antonina Ivanova's paintings made for private interiors in the 1930s. The peculiarities of the subjects and stylistics of these works are a continuation of the practice of Mykhailo Boychuk's circle and the study of folk art.

Key words: archive, Antonina Ivanova, painting, photography, subject.

Матеріали архіву Антоніни Іванової є винятково важливими для цілісного осмислення художніх процесів у вітчизняному мистецтві 1920–1960-х рр., про що неодноразово були здійснені виступи на конференціях, здійснювали фахові та популярні публікації. Однак, з огляду на потребу оприлюднення результатів дослідження окремих творів доцільно розглянути два інтер'єрних розписи Антоніни Іванової, що відомі виключно зі збережених в архіві діячів мистецтв ЛНГМ ім. Б. Возницького фотографій 1930-х рр.

Перший з розписів – зображення, як вказано на самій фотографії, з московської квартири родини Серпінських 1936 р. На цьому розписі зображено варіацію на тему вітчизняного клима із алегоричним зображенням пелікана, котрий годує своїх дітей. На нашу думку художниця у процесі формування візуальної концепції послуговувалась рядом актуальних на той час наукових джерел й передусім публікацією Наталії Коцюбинської «Пелікан в українському мистецтві» (Записки історико-філологічного відділу Української академії наук 1926 р.) де доволі детально описано зразки художніх тканин з вказаним мотивом, а сама робота Антоніни Іванової є майже аналогічною тексту дослідниці. Оскільки, Антоніна Іванова тривалий час займалась науковою роботою у Відділі з вивчення мистецтва народів СРСР при Державній академії художніх наук (ця установа функціонувала у 1921–1931 рр.), то ймовірно розробка композиції розпису стала результатом теоретичних досліджень.

Інша фотографія, орієнтовна датована 1930-ми роками із зображенням розпису у ідальні московської квартири інженера Лукіна репрезентує добірку образів більш ранніх практик художниці, зокрема часу інтенсивних комунікацій з Михайлом Бойчуком. У кожній з імітованих живописними засобами на стіні «кахель» ми бачимо інший сюжет, зокрема репліку роботи художниці «Катерина» (1920 р., ЦДАМЛМУ), парафраз «Прялі» (середина 1920-х, НХМУ), дерево з плодами, химеру, жінку з птахом, півня, чоловіка у парку з пивною пляшкою, жінку у народному вбранні що несе воду у відрах на коромислі. Варто вказати, що в цьому інтер'єрі, окрім розпису Антоніни Іванової фотограф зафіксував відому фарфорову тарілку Казимира Малевича «Динамічна композиція», 1923 р. та скопкар, ймовірно артлі Василя Ворноскова (середина 1920-х рр.?). Наголосимо, що процес дослідження фотографій з архіву Антоніни Іванової триває надалі й може мати ще доволі велику кількість вагомих знахідок, адже, до прикладу, графічна робота художниці «Арешт» 1939 р., що відома також виключно з фотографії, на нашу думку, може бути рефлексією на вироки для колег мисткині з кола Михайла Бойчука й передусім Софію Налепінську-Бойчук. Однак, це потребує додаткового дослідження, що маємо надію з часом буде опубліковано.

